

Gissningar om EU

Sådär, nu har Europeiska unionens politiska beslutfattare och finanssketsar verkligen kokat sig en enastående soppa. När EU i början av 2000-talet expanderade österut i snabb takt och införde sin gemensamma valuta byggde allting på en mycket sällan yppad men helt uppenbar baktanke. Unionens geografiska utvidgning skulle tvinga fram en institutionell fördjupning. De motsträviga nationalstaterna skulle nästan utan att det visste om det driva in i ett federalistiskt ramverk. Och efter några år av nationalistisk krapula skulle konstruktionen få det föga överraskande namnet Europas förenta stater.

Utvecklingen har som bekant inte riktigt varit denna. Ett skäl till detta är att EU:s politiska elit alltså får sin makt av de nationella parlamenten och inte av EU-parlamentet. För vem skulle på allvar påstå att EU-kommissionens ordförande Barroso har mer makt än Tysklands förbundskansler och Frankrikes president? Alla beslutfattare talar med darrande stämma om solidaritet och om en gemensamma europeisk framtid. Men när det kommer till kritan tänker både Angela Merkel och Nicolas Sarkozy av ren självbevarelsedrift först på sin egen nation och först sedan på EU.

Sedan har vi den just nu eskalerande finanskrisen och Europas alla andra strukturproblem som gör att nyheterna även framöver kommer att handla också om annat än några minuter försenade tåg och andra diminutiva problem i hemknutarna. EU-länderna har redan en längre tid levt över sina tillgångar. Saken blir inte heller bättre av att befolkningens ålderstruktur är ofördelaktig under följande två decennier. Eller av att våra välfärdssystem i praktiken bromsar invandringen och arbetskraftens rörlighet.

Så vad kommer att ske? Historiker utan politiskt och ekonomiskt ansvar kan ju tryggt kasta fram den ena vilda gissningen efter den andra. Jag tror i likhet med mångt finansorakel att Greklands skuldskris inte kan lösas på annat sätt än att en substantiell del av lånen på ett eller annat sätt avskrivs. Därefter hamnar de tidigare så lyckligt slösaktiga grekerna under ekonomiskt förmyndarskap för en obestämd framtid. Samtidigt introducerar EU en överstatlig finanspolitik och ett rejält batteri av EU-skatter. Konsekvenserna blir betydande. För det första får unionen substantiella strategiska resurser till förfogande, för det andra förskjuts den avgörande politiska makten från de nationella riksdagarna till EU-parlamentet. I slutändan arrangeras alla nationella kommunal- och parlamentsval samtidigt som EU-valet.

Timo Soini, Esko Seppänen, Paavo Väyrynen och andra fundamentalistiska antifederalister tycker förstås att allt detta vore en katastrof. Frågan är dock om deras framtidsversion vore bättre. EU är en märklig politisk process, som innefattar många krumbukter och irriterande iscensättningar. Men tror antifederalisterna riktigt på allvar att vi kan återvända till det gamla systemet med slutna nationalstater?

Henrik Meinander, HBL 3.10.2011